

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 149/22

2022 m. rugsėjo 15 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-227/21 | HA.EN.

Nacionalinė mokesčių administratoriaus praktika, pagal kurią apmokestinamajam asmeniui, iš varžytinių įsigijusiam nekilnojamąjį turtą, atsisakoma suteikti teisę į PVM atskaitą, kai nėra sukčiavimo ar piktnaudžiavimo teise, prieštarauja Sąjungos teisei

Lietuvos bendrovė HA.EN. 2015 m. sudaryta reikalavimo perleidimo sutartimi už atlygį perėmė visus finansinius reikalavimus, kylančius iš kitos Lietuvos bendrovės (toliau – pardavėja) ir Lietuvos banko sudarytos kredito sutarties, kartu su nekilnojamojo turto hipoteka. Tais pačiais metais bankas perleido HA.EN. šio nekilnojamojo turto hipoteką. Dėl pardavėjos finansinių sunkumų 2016 m. HA.EN. iš varžytinių perėmė aptariamą nekilnojamąjį turtą. 2016 m. pardavėja išrašė sąskaitą faktūrą, kurioje buvo nurodyta, kad HA.EN. buvo perleista nuosavybės teisė į aptariamą nekilnojamąjį turtą už bendrą 5 468 000 eurų sumą, įskaitant pridėtinės vertės mokestį (PVM). HA.EN. šią sąskaitą faktūrą įtraukė į savo buhalterinę apskaitą ir atskaitė joje nurodytą pirkimo PVM. Vis dėlto 2016 m. pabaigoje pardavėja įgijo bankrutuojančios įmonės statusą. HA.EN. pateiktą prašymą grąžinti PVM Lietuvos mokesčių administratorius atmetė. HA.EN. skundė šį sprendimą nacionaliniuose teismuose.

Šiomis aplinkybėmis Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas Teisingumo Teismo klausia, ar PVM direktyva¹, siejama su mokesčių neutralumo principu, leidžia valstybių narių administracinę praktiką, pagal kurią mokesčių institucijos gali atsisakyti suteikti pirkėjui teisę į pirkimo PVM atskaitą vien dėl to, kad jis žinojo ar turėjo žinoti, jog pardavėjas turi finansinių sunkumų ir todėl nesumokės ar negalės sumokėti PVM į valstybės biudžetą.

Šios dienos sprendimu Teisingumo Teismas visų pirma primena, kad apmokestinamųjų asmenų teisė atskaityti PVM, kurį sumokėti jie turi pareigą už įsigytas prekes ir paslaugas, yra pagrindinis bendros PVM sistemos principas, įtvirtintas Sąjungos teisėje. Šia sistema užtikrinamas bet kokios ekonominės veiklos apmokestinimo neutralumas, neatsižvelgiant į šios veiklos tikslus ar rezultatus, jeigu pati ši veikla iš esmės apmokestinama PVM. **Teisė į atskaitą**, numatyta Sąjungos teisėje, **yra sudedamoji PVM sistemos dalis ir iš esmės negali būti ribojama**.

Teisingumo Teismas pažymi, kad nacionaliniai teismai ir institucijos turi neleisti pasinaudoti teise į atskaitą, jei atsižvelgiant į objektyvius įrodymus nustatyta, kad šia teise naudojamas sukčiaujant ar piktnaudžiaujant. Vis dėlto, kadangi **neleidimas pasinaudoti teise į atskaitą yra mokesčių neutralumo principo taikymo išimtis**, mokesčių institucijos turi surinkti pakankamai objektyvių įrodymų, kad apmokestinamasis asmuo sukčiavo ar piktnaudžiavo teise arba žinojo ar turėjo žinoti, jog sandoris, kuriuo grindžiama teisė į atskaitą, buvo susijęs su sukčiavimu.

Teisingumo Teismas pažymi, kad tam, jog būtų konstatuotas piktnaudžiavimas, turi būti tenkinamos dvi sąlygos. Viena vertus, nagrinėjamais sandoriais turi būti įgyjamas mokestinis pranašumas, kurio suteikimas prieštarautų

¹2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006, p. 1).

Sąjungos teisei, ir, kita vertus, objektyvių požymių visuma taip pat turi patvirtinti, kad nagrinėjamų sandorių pagrindinis tikslas yra tik gauti tokį mokestinį pranašumą.

Šiuo atveju Teisingumo Teismas konstatavo, kad HA.EN. buvo pardavėjos kreditorė ir turėjo aptariamo nekilnojamojo turto, kuris buvo parduotas iš varžytynių, hipoteką; šis sandoris neturi būti prilyginamas visiškai fiktyviam, ekonomiškai nepagrįstam susitarimui, sudaromam vien siekiant mokestinės naudos.

Tokiomis aplinkybėmis dėl atsisakymo suteikti teisę į PVM atskaitą vienam apmokestinamajam asmeniui pardavus nekilnojamąjį turtą iš įstatyme numatytų varžytynių kitam apmokestinamajam asmeniui Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokia nacionalinė praktika prieštarauja mokesčių neutralumo principui. Tokia praktika siekiama izoliuoti su finansiniais sunkumais susiduriančius ūkio subjektus ir apriboti jų galimybes sudaryti sandorius, ir tai daroma nesuderinamu su mokesčių neutralumo principu būdu, nes jis draudžia skirstyti apmokestinamuosius asmenis pagal jų finansinę padėtį.

Atsižvelgęs į visa tai, kas išdėstyta, **Teisingumo Teismas atsakė, kad nacionalinė praktika, pagal kurią vienam apmokestinamajam asmeniui parduodant nekilnojamąjį turtą kitam apmokestinamajam asmeniui atsisakoma suteikti pirkėjui teisę atskaityti pirkimo PVM vien dėl to, kad jis žinojo ar turėjo žinoti, jog pardavėjas turi finansinių sunkumų ar net yra nemokus ir dėl to nesumokės ar negalės sumokėti PVM į valstybės biudžetą, yra nesuderinama su Sąjungos teise.**

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas sprendimo [tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

Likite su mumis!

